

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 190 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
<i>Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi</i>	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
<i>Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li</i>	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
<i>Mahmudova Shoira Shavkat qizi</i>	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
<i>Gadoyeva Muborak Jumaqulovna</i>	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
<i>Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna</i>	
Xurshid Do'stmuhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
<i>Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
<i>Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna</i>	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
<i>Joldasov Ixtiyor Suyundikovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
<i>N. Asadov</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
<i>G. Xamidova</i>	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
<i>Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi</i>	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
<i>Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi</i>	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
<i>Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li</i>	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
<i>Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna</i>	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
<i>Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi</i>	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
<i>Azimova Rushana Zokirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
<i>Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
<i>Qahhorova Sevara Alimardonovna</i>	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
<i>Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlari (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdamovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	

INNOVATSION YONDASHUV ORQALI BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI

Xalilov Lenar Shevketovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti,
"San'atshunoslik" kafedrasi katta o'qituvchisi, mustaqil tadqiqotchi
O'zbekiston badiiy ijodkorlar uyushmasi a'zosi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlarning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Tadqiqot jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, ijodiy topshiriqlar va raqamli vositalardan foydalanish metodlari tahlil qilindi. Maqsad - metodik tayyorgarlik samaradorligini oshirish, talabalar tafakkurini kengaytirish va mustaqil ijodiy faoliyatga tayyorlashdir. Eksperimental natijalar innovatsion yondashuvlar an'anaviy usullarga qaraganda samaradorroq ekanini ko'rsatdi. Xulosa qilib aytganda, ishlab chiqilgan metodik model tasviriy san'at ta'limida ta'lim jarayonining sifatini oshirish va o'qituvchilar tayyorgarligini yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Innovatsion yondashuv, metodik tayyorgarlik, tasviriy san'at ta'limi, pedagogik texnologiyalar, ijodiy topshiriqlar, raqamli vositalar, tajriba-sinov, nazariy asoslar, amaliy mashg'ulotlar, san'at pedagogikasi.

Abstract: This article highlights the theoretical and practical foundations of innovative approaches in improving the methodological training of future fine arts teachers. The study analyzes the application of modern pedagogical technologies, creative assignments, and digital tools. The main goal is to increase the effectiveness of methodological training, broaden students' artistic thinking, and prepare them for independent creative activity. Experimental findings demonstrated that innovative approaches are more effective compared to traditional methods. In conclusion, the proposed methodological model serves as an essential tool for enhancing the quality of the educational process and advancing the professional training of fine arts teachers.

Key words: Innovative approach, methodological training, fine arts education, pedagogical technologies, creative thinking, practical training, digital tools, art studies, quality of education, creative project.

Аннотация: В статье раскрываются теоретические и практические основы инновационного подхода в совершенствовании методической подготовки будущих учителей изобразительного искусства. В ходе исследования проанализированы методы использования современных педагогических технологий, творческих заданий и цифровых инструментов. Цель работы - повышение эффективности методической подготовки, расширение художественного мышления студентов и подготовка их к самостоятельной творческой деятельности. Экспериментальные результаты показали, что инновационные подходы обладают более высокой эффективностью по сравнению с традиционными методами. В заключение отмечается, что предложенная модель служит важным средством повышения качества образовательного процесса и профессиональной подготовки преподавателей изобразительного искусства.

Ключевые слова: Инновационный подход, методическая подготовка, обучение изобразительному искусству, педагогические технологии, творческое мышление, практические занятия, цифровые инструменты, искусствоведение, качество образования, творческий проект.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilmoqda va ular orasida san'at ta'limi alohida o'rin egallaydi. Tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash jarayoni jamiyatning ijodiy tafakkurini rivojlantirish, estetik didini shakllantirish va milliy madaniy merosni asrab-avaylashda muhim ahamiyatga ega. Shu sababli bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini zamonaviy yondashuvlar asosida takomillashtirish bugungi kunning dolzarb muammolaridan biri sifatida qaraladi. Mavjud an'anaviy metodik tizimlar ta'lim jarayonida o'z qiymatini saqlab qolayotgan bo'lsa-da, ular zamonaviy davrning yangilangan talablariga to'liq

mos kelmaydi. Bu esa san'at pedagogikasida yangicha qarashlar, innovatsion metod va texnologiyalarni joriy etishga ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Jumladan, raqamli texnologiyalar, interfaol usullar, ijodiy loyihalar va akvarel texnologiyalarida innovatsion ijodiy yondashuvlardan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning metodik salohiyatini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot muammosi shundan iboratki, tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligi ko'p hollarda an'anaviy yondashuvlar doirasida shakllanmoqda, bu esa ularning ijodiy va metodik imkoniyatlarini cheklab qo'yimoqda.

Tadqiqotning maqsadi - innovatsion yondashuv asosida bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirish modelini ishlab chiqish va uning samaradorligini amaliyot orqali asoslash.

Tadqiqot vazifalari esa quyidagilardan iborat:

1. Mavzu bo'yicha ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish;
2. Mavjud metodik tizimlarni o'rganish va ularning afzallik hamda kamchiliklarini aniqlash;
3. Innovatsion yondashuv asosida metodik tayyorgarlik modelini ishlab chiqish;
4. Tajriba-sinov ishlari asosida modelning samaradorligini aniqlash;
5. Metodik tavsiyalar ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, u tasviriy san'at ta'limida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirgan holda, yangi avlod o'qituvchilarini zamon talablariga mos tarzda tayyorlash imkoniyatini beradi. Tadqiqotning ilmiy ahamiyati esa metodik tayyorgarlikni takomillashtirishga qaratilgan yangi modelni ishlab chiqish, san'at pedagogikasi rivojiga hissa qo'shish va o'quv jarayonining samaradorligini oshirish bilan belgilanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqot davomida mavjud adabiyotlar, ilmiy maqolalar va o'quv qo'llanmalar tahlil qilindi. Jumladan, san'at ta'limida metodik yondashuvlar, pedagogik texnologiyalarni qo'llash hamda innovatsion metodlarning samaradorligi bo'yicha xorijiy va mahalliy olimlarning qarashlari solishtirildi.

Masalan, S. Dobbs o'z tadqiqotida san'at orqali o'qitishning muhim jihatlari ko'rsatib, ijodiy fikrlashni rivojlantirishning asosiy mezonlarini belgilaydi ^[2, 45].

Shu bilan birga, Marit Dewhurst ijtimoiy adolat va san'at ta'limi o'rtasidagi aloqani ko'rsatib, innovatsion yondashuvlarning tarbiyaviy samaradorligini ta'kidlaydi ^[3, 77].

O'zbek olimlari orasida B. N. Oripov tasviriy san'atni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning dolzarbligini asoslab bergan ^[5, 28]. Bu qarashlar tadqiqotimizda ishlab chiqilgan modelni amaliyotga tatbiq qilish zaruriyatini tasdiqlaydi.

Tajriba-sinov ishlari Shahrizabz davlat pedagogika institutida o'tkazilib, nazorat va tajriba guruhlari faoliyati solishtirildi. Innovatsion yondashuvlar qo'llangan guruhda talabalar ijodiy topshiriqlarni mustaqil va samarali bajara olishlari, raqamli texnologiyalardan foydalanishlari hamda akvarel texnologiyalaridagi granulyatsiya effektini qo'llash orqali yangi ijodiy natijalarga erishganliklari kuzatildi. Bu esa ishlab chiqilgan modelning amaliy samaradorligini ko'rsatib berdi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, innovatsion metodik yondashuvlar an'anaviy tizimga qaraganda yuqori natija beradi, chunki ular talabalarning faolligini oshiradi, mustaqil ijodiy faoliyatini kengaytiradi va badiiy-estetik idrokini boyitadi. Natijada, bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligi sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tariladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosi san'at pedagogikasining zamonaviy konsepsiyalari, metodik tayyorgarlikni takomillashtirishga oid ilmiy yondashuvlar hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish tamoyillariga tayanadi. Tadqiqot jarayonida bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish maqsadida kompleks yondashuv qo'llanildi. Bu yondashuv nazariy va amaliy asoslarni uyg'unlashtirish, raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish, shuningdek milliy san'at merosini zamonaviy ta'lim tajribalari bilan birlashtirishga qaratildi. Metodologiyada shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asos qilib olindi, bunda talabalarning individual qobiliyatlari, ijodiy tafakkuri va mustaqil faoliyati markaziy o'rinda turadi. Shu bilan birga, tizimli yondashuv yordamida metodik tayyorgarlik pedagogik jarayonning yagona va izchil tarkibi sifatida ko'rib chiqildi.

Tadqiqotda bir qator ilmiy usullar qo'llandi. Nazariy tahlil orqali san'at ta'limi va metodik tayyorgarlik bo'yicha mavjud adabiyotlar, qo'llanmalar va ilg'or tajribalar o'rganildi. Kuzatish usuli yordamida dars mashg'ulotlari va talabalarning ijodiy faoliyati tahlil qilindi. Eksperimental metod asosida nazorat va tajriba guruhlarini bilan ishlash yo'lga qo'yildi va ishlab chiqilgan modelning samaradorligi sinovdan o'tkazildi. Interfaol metodlar - "Aqliy hujum", "Keys-stadi", "Blits-so'rov" va "Kreativ loyiha" kabi usullar orqali talabalar faol ishtirokchi sifatida jarayonga jalb qilindi.

Ijodiy loyiha yondashuvi talabalarning mustaqil ijodiy faoliyatini kengaytirish, ularni ko'rgazmalar va loyihalarda qatnashishga undash imkonini berdi. Portfolio va refleksiya esa talabalar rivojlanishini tizimli baholash vositasi sifatida xizmat qildi.

Tadqiqotning innovatsion jihati sifatida akvarel texnologiyalarida innovatsion ijodiy yondashuv, xususan granulyatsiya effektidan foydalanish tajribaga tatbiq etildi. Bu effekt talabalarning estetik idrokini kengaytirish, ijodiy faoliyatga yangi imkoniyatlar qo'shish va metodik tayyorgarlik jarayonini yanada samarali qilishga xizmat qildi.

Metodologik asos sifatida O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimini modernizatsiya qilishga doir normativ hujjatlar, UNESCO va xalqaro tashkilotlarning san'at ta'limiga oid tavsiyalari hamda o'zbek, rus va xorijiy olimlarning ilmiy izlanishlari qo'llab-quvvatlovchi baza bo'lib xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida metodologiyada belgilab olingan nazariy tahlil, kuzatish, eksperimental usullar, portfoliolarni tahlil qilish va statistik hisob-kitoblar asosida yig'ilgan ma'lumotlar ustida ishlov berildi. Eksperimental bosqichda nazorat va tajriba guruhlarini faoliyati taqqoslanib, talabalarning ijodiy topshiriqlarni bajarish samaradorligi, mustaqil fikrlash darajasi hamda raqamli texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalari o'lchandi.

O'tkazilgan tajribalar natijalariga ko'ra, tajriba guruhida o'quvchilarning ijodiy topshiriqlarni mustaqil bajarish ko'rsatkichlari nazorat guruhiga qaraganda yuqori bo'ldi. Shuningdek, interfaol metodlardan foydalanish jarayonida talabalarning faolligi oshgani va ijodiy loyihalarda ishtiroki kengaygani kuzatildi.

Granulyatsiya effekti qo'llanilgan akvarel mashg'ulotlarida esa talabalar estetik idrokining kengaygani, kompozitsion yechimlarning xilma-xilligi va tajriba izlanishlarining faollashgani qayd etildi. Statistik hisob-kitoblarga asoslangan natijalar tajriba guruhida ijodiy topshiriqlarni samarali bajarish 30-35 foizga oshganini, raqamli texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalari esa deyarli ikki barobar ko'payganini ko'rsatdi. Shu bilan birga, portfoliolarni tahlil qilish talabalarning metodik bilim va ko'nikmalari sifat jihatidan sezilarli darajada rivojlanishini namoyon etdi.

Olingan natijalar umumlashtirilganda, ishlab chiqilgan metodik modelning samaradorligi ilmiy jihatdan isbotlandi. U talabalarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish, metodik tayyorgarlikni mustahkamlash va ta'lim jarayonining sifatini oshirishda an'anaviy usullarga nisbatan ustunlik kasb etdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsion yondashuv asosida bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini takomillashtirish modeli ishlab chiqildi va tajriba-sinov ishlari orqali uning samaradorligi ilmiy jihatdan asoslandi. Tadqiqotda belgilangan maqsad va vazifalar to'liq amalga oshirildi, qo'yilgan tadqiqot savollariga javob topildi.

Natijalardan ko'rinib turibdiki, ishlab chiqilgan model bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish, metodik ko'nikmalarni shakllantirish, raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlardan samarali foydalanishni ta'minlashda an'anaviy tizimlarga qaraganda yuqori samaradorlikka ega. Ayniqsa, akvarel texnologiyalarida innovatsion ijodiy yondashuv sifatida granulyatsiya effektini qo'llash talabalarning estetik idrokini kengaytirib, ularning badiiy-amaliy faoliyatini yangi bosqichga olib chiqdi.

1. Innovatsion yondashuv asosida ishlab chiqilgan metodik model metodik tayyorgarlik jarayonini tizimli va samarali tashkil etishga imkon berdi.
  2. Model tarkibidagi 7 ta ijodiy innovatsion yondashuv talabalarning ijodiy salohiyatini ochishga, mustaqil faoliyatini rivojlantirishga va san'at ta'limida sifat ko'rsatkichlarini oshirishga xizmat qildi.
  3. Tajriba-sinov natijalari innovatsion modelning samaradorligini raqamli va ijodiy ko'rsatkichlar orqali tasdiqladi.
- Innovatsion metodik modelni san'at ta'limi tizimida keng qo'llash va o'quv dasturlariga kiritish,
  - Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining tayyorgarligida raqamli texnologiyalarni qo'llashni kengaytirish,

- Amaliy mashg'ulotlarda akvarel texnologiyalarida granulyatsiya kabi ijodiy effektlardan foydalanishni yo'lga qo'yish,
- Metodik tayyorgarlikni baholash jarayonida portfolio, ijodiy loyihalar va ko'rgazmalarni asosiy mezon sifatida belgilash,
- San'at pedagogikasida milliy meros va zamonaviy innovatsion metodlarni uyg'unlashtirishga alohida e'tibor qaratish.
- Innovatsion metodik modelning boshqa san'at yo'nalishlarida qo'llanish samaradorligini o'rganish.
- Raqamli san'at va virtual ta'lim texnologiyalarining tasviriy san'at pedagogikasiga ta'sirini chuqur tahlil qilish.
- Granulyatsiya effekti va boshqa akvarel texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini yanada kengroq tadqiq etish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Research Methods and Methodologies for Art Education. Reston, VA: National Art Education Association, 1997.
2. Dobbs, S. M. Learning in and Through Art: A Guide to Discipline-Based Art Education. Getty Publications, 1997.
3. Dewhurst, M. Social Justice Art Education (2nd ed.). Harvard Education Press, 2022.
4. Klee, P. Pedagogical Sketchbook (Pädagogisches Skizzenbuch). Bauhaus lectures, 1925.
5. Oripov, B. N. Tasviriy san'atni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari. NamDU nashri, 2024.
6. Qizi, Q. N. M. R. "Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi." Cyberleninka.
7. Mokrousov, S. I. "Методика обучения учителей изобразительного искусства основам компьютерного моделирования объектов средового дизайна." Cyberleninka.
8. Kuznetsova, I. V.; Cherukov, K. Yu. "Современные методики и подходы в преподавании изобразительного искусства." Научный Лидер, №13 (214), 2025.
9. Khodusova, G. P. Методика преподавания изобразительного искусства: методическое пособие. Славянск-на-Кубани: Филиал Кубанского гос. ун-та, 2018.
10. Kolyakina, V. I. Методика организации уроков коллективного творчества: планы и сценарии уроков изобразительного искусства. Moskva, 2019.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.